

Öğretmenlerde Yalnızlık Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi¹

Selahattin YAKUT²

Hüseyin CERTEL³

Öz: Modern dünyanın en büyük psikososyal problemlerinden biri olarak değerlendirebileceğimiz “yalnızlık”, günümüz insanının hayat kalitesini düşürmekte ve onun duygu dünyasında telafisi imkânsız yıkımlara neden olmaktadır. Her birey tarafından farklı şekillerde ve farklı tonlarda yaşandığı düşünülen “yalnızlık”, en önemli beşeri etkinlik olan “Eğitim” üzerinde de büyük bir risk taşımaktadır. Öğretmenlerin yalnızlık düzeylerinin araştırılması, bu probleme bilimsel anlamda çözümler üretilebilmesi ve eğitimdeki hedeflere en ideal şekilde ulaşılabilmesi açısından önemlidir. Öğretmenlerde yalnızlık düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu çalışmamızın araştırma grubu Polatlı İlçesi’nde görev yapan 271 (63,2) bayan ve 158 (36,8) erkek olmak üzere toplam 429 öğretmenden oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 programında analiz edilerek şu sonuçlara ulaşılmıştır: Öğretmenlerin yalnızlık düzeyleri üzerinde cinsiyet, Okul ortamından memnuniyet, kıdem, yaş, televizyon / internet / cep telefonu vb. iletişim araçlarıyla meşguliyet durumu değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturduğu; medeni durum, alan (branş),

- 1 Bu makalenin yazımında Prof. Dr. Hüseyin Certel danışmanlığında Selahattin Yakut tarafından hazırlanan doktora tezinin verilerinden yararlanılmıştır.
- 2 Doktora Öğrencisi, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, selahattin_yakut@hotmail.com
- 3 Prof. Dr. SDÜ İlahiyat Fakültesi, Din Psikolojisi ABD Öğretim Üyesi, huseyincertel@sdu.edu.tr

okul türü, çocuk sahibi olma, kişisel gelişim etkinliklerine (kurs, kitap okuma, spor vb.) zaman ayırma durumu, şahsi dindarlık algısı, hayatının en uzun süresinin geçtiği yerleşim yeri değişkenlerinin oluşturduğu farkın ise istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde olmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Yalnızlık, Eğitim, Öğretmen

Giriş

Her bilim, insanın karanlık yönünü aydınlatmaya yönelik tutulmuş bir fener gibidir. Her araştırma, bilimsel anlamdaki her katkı, insanın çok boyutlu yapısının karanlık mahzenlerine ışık tutmaktır ve bu anlamda hiç bir ışık zerresi tartışılmaz önemdedir. Yalnızlık da insanın karanlık yönünü sembolize eden, hayatı çekilmez kılan ve aydınlatılmayı bekleyen, modern dünyanın en önemli problemlerden birisi olarak karşımızda durmaktadır.

İnsanoğlu tarihi serüveni içerisinde sosyal, siyasal, ekonomik, psikolojik, duygusal ve zihinsel anlamda pek çok problemlerle yüzleşmek zorunda kalmıştır. Bu problemlerin bazıları insan üzerinde kalıcı izler bırakması ve diğer problemlere de kaynaklık etmesi bakımından kendisini daha etkin olarak hissettirmiştir. Günümüz modern yaşamında da doğaya ve kendine yabancılaşmış olan insanın yüzleşmek zorunda kaldığı ve çok yoğun olarak yaşadığı “yalnızlık problemi” nin; modern insanın dünyasında depresyon, stres, kaygı, şiddet eğilimi, umutsuzluk, güvensizlik, iletişimsizlik, içe kapanıklık, asosyallik gibi pek çok psiko-sosyal problemin oluşumunda ve gelişiminde merkezi bir rol oynadığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla insanın anlaşılması, karanlık yönlerinin aydınlığa kavuşturulması ve insana huzurlu bir yaşam inşa edilebilmesi ancak “yalnızlık problemi”nin problem olmaktan çıkarılabildiği ölçüde gerçekleştirilebilecek bir idealdir.

“Kişinin duygularının, hislerinin diğerleri tarafından reddedildiğinde, göz ardı edildiğinde ya da yanlış anlaşıldığında, sosyal aktivitelerde ve duygusal yakınlıkta eşlik eden birinin olmaması durumunda ortaya çıkan stres yaratan olumsuz duygusal durum” (Rook, 1984; Akt. İmamoğlu,

2008) olarak tanımlanan yalnızlık, yaşadığımız çağın dayattığı, kişinin inisiyatifini aşan, ama toplumun bir üyesi (bireyi) olduğu için onu kuşatan ve belirleyen ilişkiler ağı ve bunun yarattığı atmosferde, hem “insan” hem de “kişi” için ciddi problemler yaratmaktadır (Saylan, 1997:ii).

Günümüz insanının, kendisi için olan nesnelere gerisine düştüğü ve geniş kapsamlı bir teknolojik ürün yığını içinde kalarak kendisine yabancılaştığı söylenebilir. Yine, insanın modern hayatın yeknesak geliş-gidişleri içinde, bilimin, insanlığın her türlü problemini çözüp acılarına son vereceği telkinleri altında, sanal bir yanılısamayla insani niteliklerini yitirerek, kalabalıkların içinde yalnızlığı yaşamaya başladığı pek çok düşünür tarafından dile getirilmektedir (Demir, 2004:VI).

Çağdaş toplum içerisinde yaşamak, insanı gerçek doğasından uzaklaştırmıştır (Lloyd,1996:88). Bu durumun bir yansıması olarak modern yaşamın getirdiği sorunlardan biri olarak değerlendirilen ve bilim adamları tarafından temel bir rahatsızlık olarak görülen yalnızlığın yapılan araştırmalarda akıl hastalıkları, intihar girişimi, psikosomatik belirtiler, alkol ve ilaç bağımlılığı ve de depresyon için yatkınlık faktörü oluşturduğu görülmüştür (Demir, 1990:12). Bunun yanı sıra yalnızlıkla; yaşam doyumu ve iyimserlik (Neto ve Barros, 2000:245-255; Akt. İmamoğlu, 2008), fiziksel sağlık (Lehr,1994:315,359), stres (West, Kellner ve Moore-West,1986:351-363; Akt. Halat, 2009), depresyon (Izgar,2009), algılanan esenlik hali (Çağır,2010), psikolojik dayanıklılık (Kılıç, 2014) ve benlik saygısı (Sarıçam, 2011) arasında negatif yönlü anlamlı ilişkilerin tespit edilmiş olması “yalnızlık fenomeninin, sağlıklı ve kaliteli bir hayat için açık bir şekilde önem arz ettiğini” (Paula, 2011:219) bizlere göstermektedir.

Yalnızlık, sosyal bir varlık olan insanın yaşamının her evresinde ister yaşlı ister genç olsun herkes tarafından yaşanılabilen önemli bir psikolojik sorundur. Yaşanması hoş olmayan acı verici bir durum olan yalnızlık, tarih boyunca her toplumda rastlanan önemli bir rahatsızlık olagelmıştır. Ancak günümüzün modern toplumlarında; hızla artan nüfus ve gelişen teknoloji ile birlikte karmaşık insan ilişkileri arasında, bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşmasına paralel olarak yalnızlığın

nicel ve nitel boyutunda hızlı bir artış olduğu gözlenmektedir. Çünkü modernleşmenin meydana getirdiği yeni kent yaşam tarzı ve bireysellik insanın en temel ihtiyaçlarından olan sevgi, kabul görme, ait olma, yardımlaşma, paylaşma, bağlanma, güven duyma ve anlaşılma gibi gereksinimlerinin karşılanmasını zorlaştırmaktadır (Koçak, 2003:71). Dolayısıyla *yalnızlık, insanın ait olma, kabul görme, onaylanma, iletişim kurma, sosyalleşme, vb. psikososyal gereksinimlerinin gerektiği ölçüde karşılanmaması sonucu kendini ötekileştirme ve kendini soyutlama şeklinde yaşadığı içsel bir tecrübedir*. Bu duygu durumu içinde olan bir kişinin görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi; zihinsel, duygusal ve psikolojik anlamda sağlıklı olması ve huzurlu bir yaşam sürmesi beklenemez. Özellikle eğitim sürecinde merkezi bir rol oynayan ve toplumun her kesimiyle iletişim ve etkileşim içinde bulunan öğretmenlerin yaşaması muhtemel bir yalnızlık probleminin, sadece öğretmenin kendisiyle sınırlı kalmayacağı ve iletişim içinde bulunduğu her kesimde bu durumun yansımalarının olacağı düşünüldüğünde günümüzde “oldukça yaygın ve ciddi bir problem olarak değerlendirilebileceğimiz yalnızlığın tanınmasında, anlaşılmasında ve önlenmesinde kişi ve toplum sağlığı açısından önemli yararlar görülmektedir” (Demir,1990:5).

Araştırmanın Önemi

Eğitim sisteminin nitelikli ve her bakımdan sağlıklı bireyler yetiştirme temel amacına ulaşabilmek öğretmenlerin görevlerini en ideal şekilde yerine getirebilmeleriyle doğrudan ilişkilidir. İş yaşamının niteliği, bireyin özel ve sosyal yaşamını da etkilediğinden dolayı (Şişman, 2004) Öğretmenlerin performanslarını istenen düzeye çıkarabilmesi her şeyden önce moral- motivasyonlarının üst düzeyde olması ve yalnızlık gibi modern insanın en önemli psikososyal problemlerinden de en asgari düzeyde etkilenmeleriyle yakından ilişkilidir. Zira yalnızlık Öğretmenlerin içinde bulunduğu psikolojik durumu, yaşama bakış açılarını, okulda sergiledikleri performansları olumsuz etkileyeceğinden öğretmenlerin yalnızlık düzeylerini belirleyerek gerekli çözüm odaklı girişimlerde bulunmak eğitimin kalitesini daha nitelikli hale getirebilmek açısından son derece önemlidir. Ayrıca öğretmenler eğitim

kurumlarındaki öğrencilerle etkileşim ve iletişim yanında velilerle ve toplumun her kademesiyle de yoğun bir etkileşim ve iletişim içindedir. Öğretmenlerin yaşaması muhtemel bir sorunun tüm bu geniş kitlelere yansımaları kuvvetli bir olasılıktır.

Araştırmanın Amacı

Öğretmenlerin yalnızlık düzeyleri üzerinde hangi değişkenlerin ne ölçüde etkili olduğunu tespit etmeyi amaçlayan bu araştırmamızda şu sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Cinsiyet değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 2- Görev yapılan okul türü değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 3- Kıdem değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 4- Medeni durum (evlilik/bekârlık) değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 5- Branş değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 6- Hayatın en uzun süresinin yaşandığı yerleşim birimi değişkeni, öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 7- Çocuk sahibi olma değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 8- Okul ortamından memnuniyet düzeyi değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 9- Kişisel dindarlık algısı değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 10- Televizyon/internet/cep telefonu vb. iletişim haberleşme araçlarıyla meşguliyet düzeyi öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?
- 11- Kişisel gelişim etkinliklerine (kurs, kitap okuma, spor vb) zaman ayırma düzeyi yalnızlığını etkilemekte midir?
- 12- Yaş değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?

Yöntem

Bu araştırmamız, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli okullarda görev yapan öğretmenlerin yalnızlık düzeylerinin çeşitli demografik değişkenlerle olan ilişkilerini ortaya çıkarmaya çalışan tarama niteliğinde betimsel (survey) bir araştırmadır.

Araştırmamızın bağımlı değişkeni yalnızlık düzeyi; bağımsız değişkenleri ise cinsiyet, okul ortamından memnuniyet, kıdem, yaş, televizyon / internet / cep telefonu vb. iletişim araçlarıyla meşguliyet durumu, medeni durum, alan (branş), okul türü, çocuk sahibi olma, kişisel gelişim etkinliklerine (kurs, kitap okuma, spor vb.) zaman ayırma durumu, kişisel dindarlık algısı, hayatının en uzun süresinin geçtiği yerleşim yeri değişkenleridir.

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Ankara'nın Polatlı İlçesi'nde devlet okullarında görev yapan toplam 1091 öğretmen; örneklemini ise 34 anasınıfı; 117 sınıf öğretmeni; 278 branş öğretmeni olmak üzere "tesadüfi örneklem" (Seyidoğlu, 2000:38) yoluyla seçilen toplam 429 öğretmen oluşturmaktadır.

Araştırma grubunu oluşturan 429 öğretmenin değişkenlere göre yüzdelik dağılımları şu şekildedir: cinsiyet değişkenine göre örneklemin %63.2'si bayan, % 36.8'i erkektir; yaş değişkenine göre örneklemin %22.8'i 20-29 yaş, % 42.9'u 30-39 yaş, % 22.8'i 40-49 yaş, % 11.4'ü 50-59 yaş aralığındadır; mesleki kıdem değişkenine göre örneklemin % 23,3'ü 1-5 yıllık mesleki kıdeme sahipken, % 25,9'u 6-10 yıllık mesleki kıdeme sahip, % 17'si 11-15 yıllık mesleki kıdeme sahip, % 15,9'u 16-20 yıllık mesleki kıdeme sahip ve % 17,9'u 21+ yıllık mesleki kıdeme sahiptir; alan (branş) değişkenine göre örneklemin % 7,9'u anaokulu öğretmeni, % 27.3'ü sınıf öğretmeni, % 64,8'i ise branş öğretmenidir; medeni durum değişkenine göre örneklemin % 86.5'i evli, 13.5'i bekar; görev yapılan okul türü değişkenine göre örneklemin % 3,7'si anaokulunda görev yaparken, % 32,6'sı ilkokulda, % 38'i ortaokulda ve % 25,6'sı lisede görev yapmaktadır; çocuk sahibi olma değişkenine göre

örneklem % 28,2'si çocuk sahibi değilken, % 24,7'si 1 çocuk sahibi, % 38,7'si 2 çocuk sahibi, % 7,5'i 3 çocuk sahibi ve % 0,9'u 4 çocuk sahibidir; Okul ortamından memnuniyet değişkenine göre örneklem % 1,4'ü okul ortamından hiç memnun değilken, % 6,8'i memnun değil, % 28,7'si orta düzeyde memnun, % 41,7'si memnun ve %21,4'ü çok memnundur; televizyon / internet / cep telefonu vb iletişim-haberleşme araçlarıyla meşguliyet durumu değişkenine göre örneklem % 29,4'ü iletişim ve haberleşme araçlarıyla 1 saat vakit geçirirken, % 30,8'i 2 saat zaman geçirmekte, % 25,2'si 3 saat zaman geçirmekte, % 7,9'u 4 saat zaman geçirmekte ve %6,8'i 5+ saat zaman geçirmektedir; kişisel gelişim etkinliklerine (kurs, kitap okuma, spor vb.) zaman ayırma durumu değişkenine göre örneklem %51'i kişisel gelişim etkinliklerine 1 saat zaman ayırırken, % 31'i 2 saat zaman ayırmakta, % 12,1'i 3 saat zaman ayırmakta, % 3,5'i 4 saat zaman ayırmakta ve % 2,3'ü 5+ saat zaman ayırmaktadır; kişisel dindarlık algısı değişkenine göre örneklem % 0,9'u hiç dindar değil olarak, % 6,8'i dindar değil olarak, % 47,3'ü orta düzeyde dindar olarak, % 41,7'si dindar ve % 3,3'ü çok dindar olarak kendilerini ifade etmişlerdir; hayatının en uzun süresini geçirdiği yerleşim yeri değişkenine göre örneklem % 3'ünün hayatının en uzun süresi köyde, % 1,6'sının kasabada, % 53,4'ünün ilçede, % 28,7'sinin şehirde ve % 13,3'ünün büyükşehirde geçmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, verilerin toplanması amacıyla örnekleme “Kişisel Bilgi Formu” ve “UCLA Yalnızlık Ölçeği” uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu :“Kişisel Bilgi Formu”yla araştırmaya katılan deneklerin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, kıdem, görev yapılan okul türü, medeni durum (evlilik/bekarlık), branş, hayatın en uzun süresinin yaşandığı yerleşim birimi, çocuk sahibi olma durumu, okul ortamından memnuniyet düzeyi, kişisel dindarlık algısı, televizyon/internet/cep telefonu vb. iletişim-haberleşme araçlarıyla meşguliyet düzeyi, kişisel gelişim (kurs, seminer, kitap okuma, spor vb) etkinliklerine zaman ayırma düzeyi) ile ilgili bilgiler toplanmıştır.

UCLA Yalnızlık Ölçeği: Araştırmamızda ilk olarak 1978’de Russell, Peplau ve Ferguson tarafından geliştirilen, daha sonra 1980’de Russell, Peplau ve Cutrona tarafından psikometrik özellikleri yeniden gözden geçirilen UCLA Yalnızlık Ölçeği (University of California Los Angeles, Loneliness Scale) kullanılmıştır. Bu gözden geçirme çalışması sonrasında ölçeğin psikometrik özellikleri son olarak 1996’da, Russell tarafından yeniden gözden geçirilerek yeni versiyonu oluşturulmuştur (Russell, 1996:20-40; Akt. Kızılgöç, 2011).

Ölçeğin Türkçe uyarlaması ilk olarak 1984’de Yaparel tarafından yapılmış olup, daha sonra 1989’da Demir tarafından daha güncel bir uyarlaması yapılmıştır. Bu çalışmada, ölçeğin Demir tarafından yapılan uyarlaması kullanılmıştır (Demir, 1989:14-18). Demir, ölçeğin Türkçe versiyonu ile yapmış olduğu çalışmada, .96 gibi yüksek bir iç tutarlılık katsayısı elde etmiştir. Test-tekrar test güvenilirliğini test etmek amacıyla normal gruba ölçeği beş hafta sonra tekrar uygulamış ve iki uygulamadan elde edilen puanlar arasında .94 gibi yüksek bir korelasyon bulmuştur (Demir, 1989:14-18).

Sonuç olarak Ölçek üzerinde yapılan geçerlik çalışmalarından elde edilen bulgular, UCLA Yalnızlık Ölçeğinin yeterli düzeyde geçerlilik katsayılarına sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçekte yer alan her bir ifadenin içerdiği durumun ne derece kişi tarafından yaşandığı, dörtlü likert tipi bir dereceleme ile belirlenmektedir. Dörtlü dereceleme şu şekildedir: 1= Ben bu durumu hiç yaşamam, 2= Ben bu durumu nadiren yaşarım, 3= Ben bu durumu bazen yaşarım, 4= Ben bu durumu sık sık yaşarım. Kişiyi en iyi ifade ettiği düşünülen şikkın işaretlenmesi yoluyla ölçek yanıtlanır. Puanlama yapılırken olumlu ifadeler olumsuz ifadelerin aksine tersine puanlanmaktadır (1=4, 2=3, 3=2, 4=1). Bu olumlu maddeler ölçekte 1, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 16, 19 ve 20 numaralı maddeler ile temsil edilmiştir. Her bir maddenin 1 ile 4 arasında puan almasından dolayı, toplamda ölçekten alınabilecek en düşük puan 20 ve alınabilecek en yüksek puan 80’dir. Puanın düşüklüğü yaşanan yalnızlık duygusunun azlığına işaret ederken, puanın yükselmesi yaşanan yalnızlık duygusunun yoğunluğunun artmasına

işaret etmektedir. Araştırmamızdaki değerlendirmeler diğer ölçeklerde olduğu gibi örneklemin UCLA yalnızlık ölçeğinden aldıkları genel ortalama puanları esas alınarak yapılmıştır.

Yapılan bu araştırma için UCLA Yalnızlık Ölçeği'nin güvenilirlik analizi sonuçları Cronbach's Alpha değeri ,879 olarak bulunmuştur. Akgöl ve Çevik'in (2003:417) "0.90-1.00 olduğunda mükemmel, 0.80-0.89 arasında olduğunda çok iyi, 0.70-0.79 arasında olduğunda iyi, 0.60-0.69 arasında orta, 0.50-0.59 arasında olduğunda zayıf ve 0.50'nin altında olduğunda kabul edilemez" şeklindeki ölçek güvenilirlik katsayısı ölçütüne göre 0.80-0.89 aralığında olan yalnızlık ölçeği güvenilirlik değeri olarak "çok iyi" durumdadır.

Verilerin Toplanması

Veri toplama araçları 2014-2015 eğitim öğretim yılının bahar döneminde Ankara'nın Polatlı İlçesi'nde anaokulu / ilkokul / ortaokul / lise düzeyi devlet okullarında görev yapan öğretmenlere okul idareleriyle görüşülerek ve öğretmenlerin asli görevlerine engel oluşturmadan seçkisiz örneklem yoluyla bizzat araştırmacı tarafından gerekli açıklamalar yapılmak suretiyle uygulanmıştır. Gönüllülük esasıyla öğretmenler tarafından doldurulan anketlerin toplanmasında okul idarelerinden yardım alınmıştır. Anket sonrası yapılan incelemede 429 anket değerlendirmeye alınmış ve doldurulmasında eksiklik görülen 23 anket formu ise değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen verilerin analizi SPSS 22.0 programında yapılmıştır. Yapılan Mann Whitney U analizi, Kruskal Wallis H analizi ve Spearman Korelasyon analizlerinde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Ayrıca yapılan bu analizlere ek olarak katılımcıların ölçeklerden elde ettikleri ortalama puanların belirlenmesinde tanımlayıcı istatistiklerden aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin verilerin yüzdelerle dağılımlarının belirlenmesinde ise frekans analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde örnekleme uygulanan “UCLA Yalnızlık Ölçeği”nden elde edilen verilerle yapılan istatistiksel işlemler ve bu işlemlerin sonucu elde edilen bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmanın birinci sorusu “*Cinsiyet değişkeni Öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?*” şeklindeydi.

Tablo 1: Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Cinsiyet	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Kadın	202,74	54942,0	18086,0	,007
Erkek	236,03	37293,0		

Tablo 1 incelendiğinde örneklemin cinsiyet değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($U=18086,0$; $p<0,05$) istatistiksel olarak erkekler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir.

Araştırmanın ikinci sorusu “*Yaş değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?*” şeklindeydi.

Tablo 2: Örneklemin Yaş Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Yaş	Sıra ortalaması	df	X ²	P	Gruplar arası fark
20-29	188,90	3	14,175	,003	1-3, 1-4, 2-4
30-39	207,19				
40-49	231,90				
50-59	262,72				

Tablo 2 incelendiğinde örneklemin yaş grubu değişkenine göre yalnızlık puanları ($X^2(3)=14,175$; $p<0,05$) istatistiksel olarak 50-59 yaş aralığındaki öğretmenler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü sorusu “*Mesleki kıdem değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?*” şeklindeydi.

Tablo 3: Örneklem Kıdem Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Kıdem	Sıra ortalaması	df	X ²	P	Gruplar arası fark
1-5 yıl	196,23	4	13,535	,009	1-5, 2-5, 4-5
6-10 yıl	196,46				
11-15 yıl	229,84				
16-20 yıl	212,63				
21+ yıl	254,13				

Tablo 3 incelendiğinde örneklem mesleki kıdem değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=13,535$; $p<0,05$) istatistiksel olarak 21 yılı üzeri kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü sorusu “*Medeni durum (Evlilik/bekârlık) değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?*” şeklindeydi.

Tablo 4: Örneklem Medeni Durum Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Medeni durum	Sıra ortalaması	Sıra toplamı	U	P
Evli	217,76	80789,5	9734,5	,243
Bekâr	197,34	11445,5		

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların medeni durum değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($U=9734,5$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Araştırmanın beşinci sorusu “*Alan (branş) değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?*” şeklindeydi.

Tablo 5: Örneklemin Alan(Branş) Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Alan	Sıra ortalaması	df	X2	P
Anaokulu	212,93	2	1,817	,403
Sınıf	228,09			
Branş	209,74			

Tablo 5 incelendiğinde örneklemin alan (branş) değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(2)=1,817$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir

Araştırmanın altıncı sorusu “Görev yapılan Okul türü değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?” şeklindeydi.

Tablo 6: Katılımcıların Görev Yapılan Okul Türü Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Okul	Sıra ortalaması	df	X2	P
Anaokulu	213,66	3	1,469	,689
İlkokul	223,30			
Ortaokul	206,34			
Lise	217,46			

Tablo 6 incelendiğinde örneklemin görev yapılan okul türü değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(3)=1,469$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Araştırmanın yedinci sorusu “Çocuk sahibi olma değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?” şeklindeydi.

Tablo 7: Katılımcıların Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Çocuk sayısı	Sıra ortalaması	df	X2	P
--------------	-----------------	----	----	---

Yok	194,50	4	6,904	,141
1 çocuk	217,01			
2 çocuk	220,82			
3 çocuk	248,56			
4+ çocuk	272,00			

Tablo 7 incelendiğinde örneklemin çocuk sahibi olma değişkenine göre yalnızlık puanları ($X^2(4)=6,904$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Araştırmanın sekizinci sorusu “Okul ortamından memnuniyet düzeyi değişkeni öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?” şeklindeydi.

Tablo 8: Örneklemin Okul Ortamından Memnuniyet Durumu Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Memnuniyet durumu	Sıra ortalaması	df	X2	P	Gruplar arası fark
Hiç memnun değilim	282,33	4	15,517	,004	1-3, 1-4, 1-5, 2-3, 2-4, 2-5, 3-5, 4-5
Memnun değilim	272,16				
Orta düzeyde memnunum	225,90				
Memnunum	213,02				
Çok memnunum	181,88				

Tablo 8 incelendiğinde örneklemin okul ortamından memnuniyet durumu değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=15,517$; $p<0,05$) istatistiksel olarak “Hiç memnun değilim” diyen öğretmenler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir.

Araştırmanın dokuzuncu sorusu “Televizyon/İnternet/ Cep telefonu vb. iletişim haberleşme araçlarıyla meşguliyet düzeyi öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?” şeklindeydi.

Tablo 9. Örneklemenin İletişim Araçlarıyla Meşguliyet Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Meşguliyet süresi	Sıra ortalaması	df	X2	P	Gruplar arası fark
1 saat	251,71	4	15,836	,003	1-2, 1-3, 14
2 saat	201,51				
3 saat	200,10				
4 saat	191,57				
5+ saat	199,90				

Tablo 9 incelendiğinde örneklemenin televizyon / internet / cep telefonu vb iletişim araçlarıyla meşguliyet değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=15,836$; $p<0,05$) istatistiksel olarak “meşguliyet süresini 1 saat olarak ifade eden öğretmenler lehine” anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir.

Araştırmanın onuncu sorusu “*Kişisel gelişim etkinliklerine (kurs, kitap okuma, spor vb) zaman ayırma düzeyi yalnızlığını etkilemekte midir?*” şeklindeydi.

Tablo 10: Örneklemenin Kişisel Gelişim Etkinliklerine (Kurs, Kitap Okuma, Spor vb.) Zaman Ayırma Durumu Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Ayrılan zaman	Sıra ortalaması	df	X2	P
1 saat	226,08	4	5,424	,246
2 saat	211,92			
3 saat	192,24			
4 saat	178,57			
5+ saat	186,25			

Tablo 10 incelendiğinde örneklemenin kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma durumu değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=5,424$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Araştırmanın on birinci sorusu “Kişisel *dindarlık algısı değişkeni* öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?” şeklindeydi.

Tablo 11: Örneklemde Kişisel Dindarlık Algısı Durumu Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Dindarlık algısı	Sıra ortalaması	df	X2	P
Hiç dindar değilim	206,50	4	,765	,943
Dindar değilim	217,21			
Orta düzeyde dindarım	220,08			
Dindarım	209,20			
Çok dindarım	213,32			

Tablo 11 incelendiğinde katılımcıların kişisel dindarlık algısı değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=5,424$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Araştırmanın on ikinci sorusu “Hayatın en uzun süresinin yaşandığı yerleşim birimi değişkeni, öğretmen yalnızlığını etkilemekte midir?” şeklindeydi.

Tablo 12: Katılımcıların Hayatının En Uzun Süre Geçtiği Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Yalnızlık Puanlarının Karşılaştırılması

Yerleşim yeri	Sıra ortalaması	df	X2	P
Köy	263,65	4	7,972	,093
Kasaba	259,21			
İlçe	219,05			
Şehir	216,48			
Büyükşehir	179,00			

Tablo 12 incelendiğinde örneklemde hayatının en uzun süre geçtiği yerleşim yeri değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=7,972$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Tartışma

Araştırmamızda Öğretmenlerin yalnızlık düzeylerinin “cinsiyet, yaş, kıdem, medeni durum, alan (brans), görev yapılan okul türü, çocuk sahibi olma durumu, Okul ortamından memnuniyet durumu, televizyon / internet / cep telefonu vb. iletişim araçlarıyla meşguliyet durumu, kişisel gelişim etkinliklerine (kurs, kitap okuma, spor vb.) zaman ayırma durumu, kişisel dindarlık algısı, hayatının en uzun süresinin geçtiği yerleşim yeri” değişkenleri açısından ne yönde farklılaştığı incelenmiştir. Bulgulara ait tartışmalar şu şekildedir:

Araştırmamızda cinsiyet değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($U=18086,0$; $p<0,05$) istatistiksel olarak erkekler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Eğitimcilerin yalnızlık düzeylerine yönelik Karaduman (2013), Oğuz ve Kalkan (2014), Yılmaz ve Aslan (2013), Demirbaş (2014), Selçukoğlu (2001) tarafından yapılan araştırmalarda cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin yalnızlığının anlamlı bir fark oluşturmadığı; Kaplan'ın (2011) araştırmasında ise bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha fazla yalnızlık yaşadıkları ve bu farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Yukay, Özcan ve Kahraman'ın (2013) araştırmasında ise bizim araştırmamızı teyit eder şekilde cinsiyet değişkenine göre erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlerden daha yalnız oldukları ve bu farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar cinsiyetin yalnızlık üzerinde önemli bir yordayıcı olduğunu bizlere göstermektedir. Erkek öğretmenlerin yalnızlık düzeylerinin anlamlı bir şekilde yüksek çıkmasını “sosyalleşme rollerini daha hızlı yansıtmaya, etkin iletişim kurma, kişisel gelişim etkinliklerine katılma, annelik rollerinin sağladığı saygınlık, toplumsal uyumluluk” gibi konularda yatkınlık ve avantajlılığın bayan öğretmenler lehinde olmasıyla açıklamak mümkündür.

Araştırmamızda yaş grubu değişkenine göre yaş ilerledikçe yalnızlık düzeyinin arttığı ve yalnızlık puanlarının ($X^2(3)=14,175$; $p<0,05$) istatistiksel olarak 50-59 yaş aralığındaki öğretmenler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Karaduman (2013), Yukay, Özcan ve Kahraman (2013), Demirbaş (2014), Selçukoğlu (2001) tarafından yapılan

araştırmalarda yaş değişkeninin öğretmen yalnızlığı üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir. Kaplan (2011) tarafından yapılan araştırmada ise yaş değişkenine göre öğretmenlerin iş yerinde yalnızlık puan ortalamaları anlamlı bir farklılık göstermiş, 20-25 yaş grubu öğretmenlerin 26-30 yaş grubu öğretmenlere göre iş yaşamında daha fazla yalnızlık duygusu yaşadıkları yani yaş düzeyi azaldıkça yalnızlık düzeyinin yükseldiği tespit edilmiştir. Yaşın ilerlemesiyle öğretmenlerdeki yalnızlık düzeyinin anlamlı fark oluşturacak şekilde yüksek çıkması sonucunu, “yaşın ilerlemesine bağlı olarak; yaşam standartlarının gün geçtikçe düşmesi, sağlık, beslenme, serbest zamanı değerlendirme konularında çıkan problemler” (Danış, Onat, Danış, 2006), çok hızlı gelişen bilgi ve teknolojik imkanlara ayak uydurma konusunda yaşanan kaygılar, sürekli kendini yenileme gerekliliğinin oluşturduğu sosyal ve psikolojik baskı şeklinde açıklamak mümkündür.

Araştırmamızda mesleki kıdem değişkenine göre kıdem arttıkça yalnızlık düzeyinin arttığı ve yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=13,535$; $p<0,05$) istatistiksel olarak 21 yıl üzeri kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Karakurt’un (2012) öğretmen yalnızlığı üzerine yaptığı araştırmasına göre meslekteki kıdem değişkeninin öğretmen yalnızlığı üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı; Baki-oğlu ve Korumaz’ın (2014) araştırmasında ise kıdem düştükçe yalnızlık düzeyinin arttığı ve kariyere giriş (1-5 yıl) evresindeki öğretmenlerin, hem deneycilik(11-15 yıl) hem de sakinlik evresinde (21 yıl ve üstü) yer alan öğretmenlere göre kendilerini okulda anlamlı düzeyde yalnız hissettikleri tespit edilmiştir. Karaduman (2013), Kaplan (2011), Oğuz ve Kalkan (2014) tarafından yapılan araştırmalarda ise bizim araştırmamızı teyit edici bir şekilde öğretmenlerde mesleki kıdem arttıkça yalnızlık puanlarının anlamlı şekilde arttığı görülmüştür. Kıdemin fazla olması aynı zamanda yaşında diğer öğretmenlere nazaran ileri seviyede olduğu anlamına gelir. Yaş ilerledikçe yalnızlık düzeyinin artması ile kıdem arttıkça yalnızlık düzeyinin anlamlı şekilde artıyor olması sonuçları birbirini teyit etmektedir. Ayrıca öğretmenlerde aynı mesleğin uzun süre icra edilmesine bağlı olarak; monotonluk, meslekteki heyecanın giderek azalması, gelecekle ilgili kaygıların artması, yaşa bağlı

olarak bedenen ve zihnen yorgunluk ve performansta düşüklük, günümüzdeki bilgiye ulaşım ve teknoloji konularındaki hızlı değişime ayak uydurma ve kendini yenileme konularındaki problemler, verimliliğin azalması gibi sıkıntıların yaşanması büyük bir olasılıktır ve bu durum kıdeme bağlı olarak yalnızlığı artıran etmenler olabilir.

Araştırmamızda medeni durum değişkenine göre öğretmenlerin yalnızlık puanlarının ($U=9734,5$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Yukay, Özcan ve Kahraman (2013) tarafından yapılan araştırma sonuçlarında da bizim araştırma sonuçlarını teyit eder derecede medeni durum değişkeninin öğretmen yalnızlığı üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmüştür. Karakurt (2012), Kaplan (2011), Bakioğlu ve Korumaz (2014), Yılmaz ve Aslan (2013), Selçukoğlu (2001) tarafından yapılan araştırmalarda ise bekar öğretmenlerin yalnızlık puanlarının evli öğretmenlerin yalnızlık puanlarından yüksek olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Demirbaş'ın (2014) akademisyenler üzerinde yaptığı araştırmada ise yalnızlık puanı sıralama ortalaması hiç evlenmeyenlerin 108,55 evlilerin 128,55 boşananların ise 157,27' dir ve bu durum hiç evlenmeyenlerin lehine anlamlılık derecesinde yalnızlığın en az görüldüğü tespit edilmiştir.

Araştırmamızda alan (branş) değişkenine göre öğretmen yalnızlık puanlarının ($X2(2)=1,817$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Kaplan (2011), Karakurt (2012), Oğuz ve Kalkan (2014), Demirbaş (2014) tarafından yapılan araştırmalarda da alan (branş) değişkeninin öğretmen yalnızlığı üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir ve bu sonuçlar bizim araştırmamızın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Araştırmamızda görev yapılan okul türü değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X2(3)=1,469$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Dolayısıyla bu sonuç görev yapılan okul türünün öğretmen yalnızlığı üzerinde etkisinin olmadığını göstermektedir.

Araştırmamızda çocuk sahibi olma değişkenine göre yalnızlık puanları ($X2(4)=6,904$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı

görülmektedir. Bu sonuç çocuk sahibi olup olmamanın öğretmen yalnızlığı üzerinde önemli bir etkisinin olmadığını bizlere göstermektedir.

Araştırmamızda okul ortamından memnuniyet durumu değişkenine göre yalnızlık puanlarının Okul ortamından memnun olmama düzeyine göre giderek arttığı ve istatistiksel olarak “hiç memnun değilim” diyen öğretmenler lehine ($X^2(4)=15,517$; $p<0,05$) anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Bu sonuç, insanların psikososyal, zihinsel ve duygusal olarak kendilerini rahat hissetmelerinin içinde buldukları ortamdan memnuniyet algılarıyla yakından ilişkili olduğu; ortamdaki memnuniyetin potansiyellerin dışavurumu, etkin iletişim, başarı, verimlilik konularında olumlu bir etkiye sahip olduğu ve bu durumun da öğretmenlerin okul ortamından memnuniyet düzeyiyle yalnızlık düzeyleri arasındaki negatif yönlü ilişkinin oluşmasına kaynaklık ettiği düşünülebilir.

Araştırmamızda örneklemin televizyon / internet / cep telefonu vb iletişim araçlarıyla meşguliyet değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=15,836$; $p<0,05$) istatistiksel olarak “meşguliyet süresini 1 saat olarak ifade eden öğretmenler lehine” anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Bu durum iletişim araçlarıyla meşguliyet düzeyi düştükçe yalnızlığın anlamlı düzeyde yükseldiğini göstermektedir. Yalnızlık duygusu nicelikten ziyade nitelikle ilgili bir husustur. Kalabalıklar içerisinde de insanların yalnızlık yaşamaları muhtemeldir. Günümüz bilgi ve teknoloji çağında iletişim araçlarının kullanılması gerekliliktir. Özellikle eğitimde iletişim araçlarından yararlanmak bir öğretmen için en vazgeçilmez hususlardan birisidir. Zira çağın hızlı değişim ve gelişimine ayak uydurmak, kendini yenilemek, bilgi paylaşımında bulunmak, haberleşmek, araştırma yapmak, bilgiye hızlı ulaşmak gibi konular iletişim araçlarıyla meşgul olmayı zorunlu hale getirmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin uzun süre iletişim araçlarıyla meşguliyetlerini eğitim sürecinin bir gerekliliği olarak düşünerek, iletişim araçlarıyla meşguliyet düzeyiyle yalnızlık düzeyi arasındaki negatif yönlü ilişkiyi anlamlandırmak mümkündür.

Araştırmamızda örneklemin kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma durumu değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=5,424$;

$p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bu sonuç kişisel gelişim etkinliklerine katılma durumun öğretmen yalnızlığı üzerinde etkisinin olmadığını bizlere göstermektedir.

Araştırmamızda katılımcıların kişisel dindarlık algısı değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=5,424$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Yani öğretmenlerin kişisel dindarlık algıları yalnızlıkları üzerinde önemli bir etkiye sahip değildir. Kişilerin özellikle din ve dindarlık gibi insanın duygusal dünyasında merkezi bir konumda bulunan olguları değerlendirmede subjektifliği kendi lehine daha etkin olarak kullandığını düşünmek mümkündür. Ayrıca kişinin dine genel anlamda olmasa da kısmi olarak yüklemiş olabileceği olumsuz bir duygu durumunun dahi, dinin kendisinden beklenen katkıyı sağlamasını imkânsız kılacağını ifade etmekte mümkündür.

Araştırmamızda örneklemin hayatının en uzun süresinin geçtiği yerleşim yeri değişkenine göre yalnızlık puanlarının ($X^2(4)=7,972$; $p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bu sonuç hayatın en uzun süresinin geçtiği yerleşim birimi değişkeninin öğretmen yalnızlığını etkilemediğini göstermektedir.

Sonuç

Yalnızlık, günümüz modern dünyasında bireysel ve toplumsal anlamda pek çok sorunun merkezinde kendisine yer bulan önemli psiko-sosyal problemlerden birisi olarak kabul edilir. Yalnızlık problemini daha da önemli hale getiren husus; toplumu etkileme, değiştirme ve dönüştürme gücüne sahip eğitim kurumlarında da kendisini hissettirmesi ve eğitimin merkezinde yer alan öğretmenleri etkileme konusunda büyük bir risk potansiyeli barındırmasıdır. Zira Öğretmenler, toplumun her kademesiyle iletişim içinde bulunan ve bu yönleriyle toplum üzerinde önemli bir etkiye sahip dinamiklerdir. Öğretmenlerin yaşaması muhtemel bir yalnızlık probleminin yansımaları sadece kendisiyle sınırlı kalmayacak ve bu olumsuzluk tüm toplumda kendisine yer bulacaktır. Bu anlamda öğretmen yalnızlığının araştırılması, eğitimdeki hedeflere sağlıklı bir şekilde ulaşılabilmesi açısından son derece önem arz etmektedir.

Yaptığımız bu araştırmada “*cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, görev yapılan okul ortamından memnuniyet, televizyon / internet / cep telefonu vb iletişim araçlarıyla meşguliyet*” değişkenlerinin öğretmen yalnızlığı üzerinde anlamlı bir fark oluşturduğunu; “*alan (branş), medeni durum, çocuk sahibi olma durumu, kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma durumu, görev yapılan okul türü, kişisel dindarlık algısı, hayatın en uzun süresinin geçtiği yerleşim birimi*” değişkenlerinin ise öğretmen yalnızlığı üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar yalnızlığın hayatımızın niceliksel yönünden ziyade niteliksel yönüyle ilgili olduğunu ve yine yalnızlığın kaliteli bir hayat yaşama konusunda büyük bir risk taşıdığını bizlere göstermektedir. Ayrıca insan yetiştirme süreci olarak ifade edebileceğimiz eğitimin paydaşları üzerinde ve özellikle de eğitimde merkezi bir konumda bulunan öğretmenler üzerinde yalnızlığın etkilerini belirlemeye yönelik daha fazla akademik çabanın gösterilmesi gerekmektedir.

Bu sonuçları ışığında: “Öğretmenlerin potansiyellerini daha etkin olarak kullanabilecekleri okul ortamlarının oluşturulması; Öğretmenlerin mesleki ve kişisel anlamda gelişimlerine yönelik etkinlikler konusunda devlet desteği; Öğretmen yetiştirme müfredatının dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmelere yönelik sürekli güncellenmesi; Öğretmenleri itibarsızlaştırmaya yönelik her türlü eylemin desteklenmemesi; Öğretmenlerin hayat standartlarının iyileştirilmesi” şeklinde önerilerde bulunulabilir.

Kaynakça

- AKGÜL, Aziz & ÇEVİK, Osman, *İstatistiksel Analiz Teknikleri SPSS’te İşletme Yönetimi Uygulamaları*, Emek Ofset, Ankara, 2003.
- ÇAĞIR Gülden, *Lise Ve Üniversite Öğrencilerinin Problemlerini İnternet Kullanım Düzeyleri İle Algılanan Esenlik Halleri Ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2010.

- DANIŞ, Mehmet Zafer, ONAT, Ümit, DANIŞ, Y. “Yaşlılıkta Yoksulluk ve Sosyal Hizmet” Sosyal Hizmet Sempozyumu 2003: Yoksulluk ve Sosyal Hizmetler Bildiri Kitabı, II. Cilt, H.Ü SHYO Yayını, Ankara, 2006.
- DE JONG GIERVELD, J., *A Review Of Loneliness : Concept And Definitions, Determinants And Consequences*, Review in Clinical Gerontology, 8,73-80,1998.
- DEMİR, Ayhan. “UCLA Yalnızlık Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirliği”, Psikoloji Dergisi,7, (23), 1989.
- DEMİR, Ayhan, *Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,1990.
- DEMİR, Necati Demir, *Ernst Cassier’de İnsanın Anlamı*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2004.
- DEMİRBAŞ, Birol, *İş Yerinde Yalnızlığın İşten Ayrılma Niyetine Etkisinin Belirlenmesine Yönelik Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik 2014.
- HALAT, Melahat Işinsu, *Yatırım Kuramı Bağlamında Evli Çiftlerde Uyum, Nedensel ve Sorumluluk Yüklemeleri ile Yalnızlık Arasındaki Bağlantılar*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009.
- IZGAR Hüseyin, *Okul Yöneticilerinde Yalnızlık ve Depresyon Üzerine Bir İnceleme*, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 9 (1), 231-258, 2009.
- İMAMOĞLU, Seval, *Genç Yetişkinlikte Kişilerarası İlişkilerin Cinsiyet, Cinsiyet Roller ve Yalnızlık Algısı Açısından İncelenmesi*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2008.
- KAPLAN, Mahmut Süleyman, *Öğretmenlerin İş Yerinde Yalnızlık Duygularının Okullardaki Örgütsel Güven Düzeyi Ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2011.

- KARADUMAN, Mustafa, “*İş Yaşamında Yalnızlık Algısının Örgütsel Vatandaşlık Davranışı İle İlişkisi ve Öğretmenler Üzerinde Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2013.
- KARAKURT, Abdurrahim, *Öğretmenlerin İş Yerinde Yalnızlık Düzeyinin Örgütsel Destek Ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmeddin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2012.
- KILIÇ Şenay Duygu, *Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Ve Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 2014.
- KIZILGEÇİT, Muhammed, *Yalnızlık Umutsuzluk ve Dindarlık İlişkisi*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2011.
- KOÇAK, Recep, *Duygusal İfade Eğitimi Programının Üniversite Öğrencilerinin Aleksitimi ve Yalnızlık Düzeylerine Etkisi*, Doktora Tezi, Ankara Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2003.
- LEHR, Ursula, *Yaşlanmanın Psikolojisi*, Bilimsel ve Teknik Yayınları Çeviri Vakfı, (Çev.Neylan Eryar) İstanbul. 1994.
- LLOYD, Genevieve, *Erkek Akıl*, Çev. Muttalip Özcan, Ayrıntı Yayınları İstanbul, 1996.
- NETO F. & BARROS J., *Psychosocial Concominants Of Loneliness Among Students Of Cape Verde And Portugal*. Journal Of Psychology, 134 (5), 245–255, 2000.
- OĞUZ, Ebru & KALKAN, Melek, *Öğretmenlerin İş Yaşamında Algıladıkları Yalnızlık İle Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişki*, İlköğretim Online, 13(3), 787-795, 2014. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- PAULA, Karnick, *Yalnızlık Hissi: Teorik Yaklaşımlar*, Çev.: Selçuk Zengin, Muhammed Kızılgeçit, Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, Cilt:11, Sayı:3, Ss.217-229, 2011.

- ROOK, Karen S., *Research On Social Support, Loneliness, And Social Isolation: Toward An Integration*. Review Of Personality And Social Psychology, 5, 239–264.1984.
- RUSSELL, D., “UCLA Loneliness Scale (Version 3): Reliability, Validity, and Factor Structures”, *Journal of Personality Assessment*, 66 (1), 1996.
- SARIÇAM, Hakan, *Üniversite Öğrencilerinin Reddedilme Duyarlılıkları İle Benlik Saygıları Ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü , Erzurum, 2011.*
- SAYLAN, Aydan, *Varoluşsal Bir Soru(n) Olarak Yalnızlık*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1997.
- SELÇUKOĞLU, Zeliha, *Araştırma Görevlilerinde Tükenmişlik Düzeyi İle Yalnızlık Düzeyi ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2001.
- ŞIŞMAN, Mehmet, TURAN Selahattin, *Bazı Örgütsel Değişkenler Açısından Çalışanların İş Doyumu Ve Sosyal Duygusal Yalnızlık Düzeyleri* (Meb Şube Müdür Adayları Üzerinde Bir Araştırma), *Osman-gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 5 Sayı: 1 Haziran 2004.*
- WEST, A. , KELLNER, R. ve MOORE-WEST, M., *The Effect of Loneliness: A Review Of The Literature*. *Comprehensive Psychiatry*, 27 (4), 351–363.1986.
- YILMAZ Ercan, ASLAN, Hüseyin, *Öğretmenlerin İş Yerindeki Yalnızlıkları Ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), ss. 59-69, 2013.
- YUKAY YÜKSEL Müge, ÖZCAN Zafer, KAHRAMAN Ahmet, *Orta Yaş Öğretmenlerin Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt:2 Sayı:4 Makale No:30, Kasım 2013.

Abstract: -Investigation The Different Variables of Solitude among Teachers- We can assess as one of the world's greatest modern psychological problem, "loneliness", it reduces the quality of life of modern man and his emotional world of compensation leads to destruction impossible. Thought to be experienced in different ways and by different shades of every individual, "loneliness", which is the most important human activity "Education" also, carries on a great risk. Knowledge that rather than human "wise" of the educational process with the human breeding purposes could assess as the most basic elements of "teachers" in our investigation of loneliness level, these problems scientific sense solutions can be generated and the goals of education is extremely important for the optimal attainment. Our research group that studies aimed at examining the different variables in loneliness level of teachers who work in Polatlı District 271 (63.2) and 158 women (36.8) consists of 429 teachers, including men. The data were collected UCLA Loneliness Scale and Personal Information Form is used. The obtained data were analyzed by SPSS 22.0 software has achieved the following results: Gender over loneliness levels of teacher satisfaction with the school environment, seniority, age, television / internet / mobile phone and so on. statistically significant difference created by the occupation state variables means of communication; marital status, area (branch), type of school, having children, personal development activities (courses, reading, sports and so on.) When the separation status, personal piety perception, and the differences created by the occurrence settlement variant of the long duration of life statistically significant showed no level.

Key words: Loneliness, Education, Teacher.

